

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев-уз 5/2020
09.12.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Бобан Трајковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство финансија, Пореска управа ..., ради заштите узбуњивача, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж уз 4/2020 од 03.06.2020. године, у седници већа одржаној дана 09.12.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неосновна ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж уз 4/2020 од 03.06.2020. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Врању П уз 3/17 од 06.01.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се утврди да је од стране тужене тужиоцу као узбуњивачу предузета штетна радња издавањем налога за распоређивање на друго ниже радно место, предузета штетна радња предузимањем дисциплинских мера изрицање дисциплинских казни распоређивање на ниже радно место у трајању од две године и престанак радног односа, као и да се забрани туженој вршење и понављање наведених и других штетних радњи, као неоснован. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу накнади материјалну штету и измаклу корист у виду изгубљене зараде за време боловања, трошкова лечења, трошкова одласка и доласка у здравствени центар, с`обзиром да због терапије није дозвољено управљање моторним возилом, трошкове одласка и доласка деце у школу с`обзиром да је тужилац самохрани родитељ и да је исте возио до школе и назад, све са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, као неоснован. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу накнади нематеријалну штету услед повреде угледа и части, достојанства, ауторитета наношењем психичког, душевног страха, повреде слободе и права личности, поремећаја породичних односа, исплати по основу правичне накнаде износ од 300.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да објави пресуду у средствима јавног информисања о трошку тужене као неоснован. Ставом петим изреке, укинута је привремена мера одређена решењем Вишег суда у Врању П уз 1/15 од 26.05.2016. године. Ставом шестим изреке, обавезан

је тужилац да туженој на име трошкова парничног поступка уплати износ од 274.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж уз 4/2020 од 03.06.2020. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и првостепена пресуда је потврђена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио ревизију побијајући је због погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 23. став 5. Закона о заштити узбуњивача („Сл. гласник РС“, број 128/14), члана 403. став 2. тачка 1. и члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ бр. 72/11 ... 87/18), Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ни у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба Закона о парничном поступку, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује.

Према утврђеном чињеничном стању, на коме је другостепени суд засновао своју одлуку, тужилац је био распоређен на радном месту координатор за послове филијале .. у звању самосталног пореског инспектора - основна функција у Филијали Пореске управе у ... у периоду од 20.03.2015. године до 14.02.2017. године када му је решењем туженог престао радни однос. Пре тога је од 2009. до 2015. године тужилац био директор ове Филијале. Октобра 2015. године, трећем лицу, адвокату његове бивше супруге предочен је платни лист са подацима о његовој заради због чега се он обратио директору Филијале због повреде уставом загарантованог права на тајност пошиљке и података. Поводом овог догађаја подносио је и кривичну пријаву ОЈТ у Новембра 2015. године добио је налог директора којим се распоређује на послове утврђивања пореза на пренос апсолутних права на непокретностима и пореза на наслеђе и поклон у Експозитури ... за месец октобар. Није поступио по налогу, већ је отишао на боловање и током боловања покушао да уђе у своју канцеларију да би узео заборављену личну карту у чему је спречен од стране радника обезбеђења са обавештењем да запослени који су на боловању немају приступ другим просторијама сем писарници. Ову ситуацију пријавио је ПУ, након чега му је омогућено да изврши преузимање наведеног личног документа. По повратку са боловања добио је нови налог којим се распоређује на послове утврђења пореза на пренос апсолутних права сада за месец новембар и на њега је уложио приговор. О свим дешавањима, приговорима и обраћањима писмено је обавештавао директора Пореске управе и лице задужено за унутрашње узбуњивање у Филијали ... са упозорењем да ће тражити судску заштиту. Дана 02.12.2015. године добио је нови налог од директорке са распоређивањем на послове инспектора канцеларијске контроле Пореске управе у ... и пребачен је у другу канцеларију. На овај налог приговорио је 03.12.2015. године а потом је поднео предлог за одређивање привремене мере 17.12.2015. године за заштиту као узбуњивача, који је од стране Вишег суда у Врању усвојен 26.05.2016. године. Том привременом мером наложено је туженом да одложи извршење и правно дејство налога од 01.12.2015. године којим је распоређен на друго ниже радно место и

забрањено вршење распоређивање и премештање тужиоца на друго радно место као и да отклони последице проузроковане штетном радњом - враћање у канцеларију до окончања поступка. Тужени је поступио по налозима из напред наведене привремене мере. Дана 03.12.2015. године добио је нов налог од директора са распоредом на ниже радно место на пословима инспектора канцеларијске контроле у Филијали Пореске управе у Против тужиоца је 2014. године покренут и вођен дисциплински поступак због злоупотребе службеног положаја који је резултирао дисциплинском мером којом је оглашен одговорним и он је након коначног решења о отказу радног односа покренуо управни спор пред Управним судом пред којим је пресудом од 05.05.2017. године уважено и поништено решење комисије Владе РС од 15.04.2015. године и предмет враћен првостепеном суду на поступање и одлучивање.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су одлучили одбијањем тужбеног захтева за утврђење да су према тужиоцу предузете штетне радње у вези са узбуњивањем, забрану туженом да понавља те радње и обавезивање на накнаду штете.

Ревизијом се неосновано указује на погрешну примену материјалног права. Законом о заштити узбуњивача прописано је да је "узбуњивање" откривање информације о кршењу прописа, кршењу људских права, вршењу јавног овлашћења противно сврси због које је поверено, опасности по живот, јавно здравље, безбедност, животну средину, као и ради спречавања штете великих размера; да је "узбуњивач" физичко лице које изврши узбуњивање у вези са својим радним ангажовањем, поступком запошљавања, коришћењем услуга државних и других органа, носилаца јавних овлашћења или јавних служби, пословном сарадњом и правом власништва на привредном друштву; да је "штетна радња" свако чињење или нечињење у вези са узбуњивањем којим се узбуњивачу или лицу које има право на заштиту као узбуњивач угрожава или повређује право, односно којим се та лица стављају у неповољнији положај (члан 2. тачка 1., 2. и 7.); те да узбуњивач према коме је предузета штетна радња у вези са узбуњивањем има право на судску заштиту (члан 23.).

Дакле, из цитираних законских одредби следи да је "узбуњивање" између осталог откривање информација о кршењу прописа; да узбуњивач према коме је предузета штетна радња у вези са узбуњивањем има право на судску заштиту; да циљ узбуњивања, односно откривања информације је заштита јавног интереса; да би се радња предузета од неког лица окарактерисала као узбуњивање, неопходно је да информација која се открива указује да је угрожен јавни интерес; али и да је услов за пружање судске заштите да је према узбуњивачу предузета штетна радња у вези са узбуњивањем, а не у вези са његовим личним статусом или другим његовим правима.

Имајући у виду наведено, по оцени Врховног касационог суда, у конкретном случају радње тужиоца не могу се оквалификовати као узбуњивање у смислу члана 2. тачка 1. Закона о заштити узбуњивача, јер извршена обраћања и пријаве које је тужилац учинио нису пријаве угрожавања јавног интереса будући да се односе на лични статус и друга права везано за радни однос тужиоца. При том, с обзиром да по логици ствари у временском следу радњи, штетна радња према узбуњивачу може бити предузета само после радње узбуњивања и да је дисциплински поступак против тужиоца покренут 2014. године, (поводом кога је тужилац покренуо и управни спор

пред Управним судом), дакле у периоду пре поднетих пријава и приговора (2015.године), то отказ радног односа није у узрочнопоследичној вези са тим поступком, па не може бити оквалификован ни као штетна радња у вези са узбуњивањем која би уживала судску заштиту у смислу члана 23. Закона.

Код таквог стања, по оцени Врховног касационог суда, радње које је тужилац предузимао нису радње узбуњивања у смислу члана 2. тачка 1. Закона о заштити узбуњивача, нити су означене штетне радње предузете према њему као узбуњивачу у смислу Закона о заштити узбуњивача, па је другостепеном одлуком правилно потврђена првостепена одлука и одлучено одбијањем тужбеног захтева.

Осталим наводима ревизије се кроз указивање на погрешну примену материјалног права заправо оспорава правилност утврђеног чињеничног стања са којих разлога се ревизија не може изјавити и понављају наводи из жалбе који су били предмет правилне оцене другостепеног суда, па су исти оцењени као неосновани и без утицаја на другачије одлучивање у овој правној ставри.

Из наведених разлога, применом члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија
Весна Поповић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић